



European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

January 2023 | SL

## [Pogled s terena \(S3, E24\) – Stalna migracijska kriza v Evropi: trenutno stanje in kako naprej](#)

V tej epizodi našega podkasta se posvečamo še vedno trajajoči migracijski krizi v Evropi. Nedavna trenja med Italijo in Francijo, ko nobena od njiju ladji Ocean Viking ni dovolila pristanka na njenem ozemlju, da bi se lahko izkrkali migranti, rešeni ob libijski obali, so to vprašanje ponovno potisnila v ospredje. Kakšno je pravzaprav trenutno stanje evropske migracijske politike? Kakšna je evropska solidarnost po veliki preizkušnji, ki je bila posledica sirske begunske krize leta 2015? Kako smo prišli do tega, da so ranljivi migranti ujeti na pravnem nikogaršnjem ozemlju?

Tem vprašanjem in odgovorom nanje se bomo posvetili skupaj s **Joséjem Antoniom Morenom Dázom**, članom skupine delojemalcev v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru ter pravnim strokovnjakom za migracije in azil, **Louise Guillaumat**, namestnico vodje operacij pri SOS Méditerranée, nevladni organizaciji, ki upravlja ladjo Ocean Viking in je bila leta 2016 prejemnica nagrade EESO za civilno družbo, in **Tomasom Miglierino**, bruseljskim dopisnikom švicarske radiotelevizije, specializiranim za migracije.

Available Languages:

ES

BG

CS

DA

EN

DE

ET

FR

EL

GA

HR

IT

LV

LT

HU

MT

# UVODNIK



## Giulia Barbucci: „Novo leto prinaša nove izzive“

Drage bralke in bralci!

V vsako novo leto vstopamo z novimi upi in sanjami ter novo odločenostjo, da jih bomo uresničili.

Srčno pričakujem, da bomo v tem novem letu presegli vprašanja, povezana s pandemijo, in da se bomo lotili reševanja novih velikih izzivov, s katerimi se sooča in se bo soočala Evropa v letu 2023 in pozneje: vojna v Ukrajini in energetska kriza, zeleni in digitalni prehod, spreminjajoči se trg dela in spreminjajoče se politično razpoloženje v številnih delih Evrope.

Evropa mora glede na letošnje slabe gospodarske obete določiti prave in jasne prednostne naloge. To leto se začne s švedskim predsedovanjem Svetu Evropske unije in švedsko predsedstvo namerava še naprej zagotavljati humanitarno pomoč Ukrajini, hkrati pa se osredotočati na zeleni prehod in izboljšanje gospodarstva EU, zlasti ker se letos pripravljamo na praznovanje 30. obletnice enotnega trga.

Poleg tega je bilo leto 2023 razglašeno za evropsko leto spretnosti.

Delovna sila z znanji in spretnostmi, po katerih obstaja povpraševanje, vodi tudi k inovacijam in zagotavlja, da pri gospodarskem okrevanju ter zelenem in digitalnem prehodu nihče ne bo prezrt. Znanja in spretnosti bodo tako imela osrednjo vlogo pri premagovanju izzivov, s katerimi se sooča Evropa.

Čeprav se je evropsko leto mladih končalo, bomo še naprej namenjali pozornost tej temi. Evropski ekonomsko-socialni odbor je v preteklem letu pripravil več mnenj o vprašanju mladih in se še naprej zavzema za to, da bi v evropskih politikah in zakonodaji [upoštevali potrebe mladih](#). Še naprej si bo prizadeval najti rešitve za mlade, pri katerih se bodo upoštevale tudi njihove zahteve po boljšem planetu.

Na konferenci COP27 v Šarm el Šejku novembra 2022 je bil v delegaciji Odbora tudi predstavnik mladih, ki je zastopal njihov glas pri vprašanjih, povezanih s podnebno krizo in trajnostnostjo. Letos si bomo še naprej zavzemali za večjo vlogo mladih in organizirane civilne družbe v pogajanjih, da bi v procesu preobrazbe zagotovili socialno pravičnost.

V letu 2022 so bila naša prizadevanja usmerjena tudi v izboljšanje enakosti spolov. Evropski ekonomsko-socialni odbor je ob tednu enakosti spolov v Evropskem parlamentu organiziral vrsto dogodkov, na katerih so bile obravnavane najrazličnejše teme, ki zadevajo ženske, med drugim njihova vloga v socialni ekonomiji, ženske in energijska revščina, nasilje nad ženskami v družini,

dostop do financiranja za podjetnice ter reproduktivne in spolne pravice. Odbor si bo v tem in prihodnjih letih še naprej prizadeval za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v vsa področja politike.

Evropska unija bo ob številnih izzivih, ki so pred njo, uspešna le, če bo v odločanje sistematično vključevala organizirano civilno družbo. Upamo, da bomo s skupnimi močmi obvladali te izzive in da nam bo novo leto prineslo varnost, mir in razumevanje, kar nam je bilo dolgo samoumevno. Evropi želim uspešno leto, vsem vam pa zdravja in sreče!

**Giulia Barbucci, podpredsednica EESO, pristojna za proračun**

## KOLEDAR DOGODKOV

22. in 23. februar 2023, Bruselj

**Plenarno zasedanje EESO**

27. in 28. februar 2023, Bruselj

**Konferenca deležnikov krožnega gospodarstva 2023**

23. in 24. marec 2023, Bruselj

**[Vaša Evropa, vaš glas! 2023](#)**



### K BISTVU

**V rubriki „K bistvu“ prosimo člane EESO, da predstavijo glavne predloge Odbora za reševanje ključnih vprašanj, ki zadevajo EU.**

**Kinga Joó**, članica EESO in poročevalka za mnenje o evropski strategiji oskrbe, nam je v tej številki predstavila strategijo in njene cilje: zagotavljanje visokokakovostnih, cenovno ugodnih in dostopnih storitev oskrbe po vsej Evropski uniji ter izboljšanje položaja oskrbovancev in oseb, ki skrbijo zanje, bodisi poklicno bodisi neformalno.

---

**[KINGA JOÓ: „POTREBUJEMO VISOKOKAKOVOSTNO OSKRBO ZA VSE“](#)**

**[Evropska strategija oskrbe](#) uvodoma navaja, da bomo vsi nekoč v življenju zagotavljali ali potrebovali oskrbo. To je vsekakor res, vendar visokokakovostna oskrba v Evropi še zdaleč ni samoumevna za vse, kar je bil eden glavnih razlogov za pripravo strategije.**

V našem [mnenju o strategiji](#) se osredotočamo na nekaj ključnih točk. Predvsem poudarjamo, da je treba pri vseh storitvah oskrbe spoštovati posameznikovo odločitev. To pomeni, da mora imeti posameznik ali družina možnost izbire med oskrbo v institucionalnem okolju, na domu ali v skupnosti. Nihče ne sme biti prisiljen izbrati neko vrsto oskrbe samo zato, ker ni drugih možnosti.

Vidik enakosti spolov in odpravljanje spolnih stereotipov sta osrednja elementa strategije in naših priporočil. Ponovno se zavzemamo za prizadevanja, da bi večje število moških spodbudili k zaposlitvam na področju oskrbe in zagotovili ustreznejšo porazdelitev obveznosti oskrbe v gospodinjstvih.

Strategija upravičeno priznava, da sta formalna in neformalna oskrba tesno povezani, da se medsebojno ne izključujeta in da obe potrebujeta podporo. Oskrbo na domu pogosto zagotavljajo neformalni oskrbovalci. Večina jih je žensk in družinskih članov osebe, ki potrebuje oskrbo. Ti nosijo največje breme, kar vpliva na njihovo poklicno in osebno življenje. Priporočamo, da se opredeli, kdo so ti neformalni oskrbovalci in katere so njihove potrebe, da bi se lahko učinkovito odzvali nanje. Priznavanje njihovega „nevidnega dela“ bi lahko olajšali tudi s shemami potrjevanja znanj in spretnosti.

Poleg tega ponovno predlagamo uvedbo evropskega jamstva za oskrbo, da bi vsem prebivalcem EU zagotovili vseživljenjski dostop do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev zdravstvenega varstva in oskrbe. S tem instrumentom bi prispevali k odpravljanju pomanjkljivosti oskrbe in spodbujali dostojne delovne pogoje za oskrbovalce, tudi neformalne.

Na koncu bi rada poudarila, da se osredotočamo tudi na vidike izvajanja, spremljanja in ocenjevanja dveh predlogov Sveta o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ter o dolgotrajni oskrbi, ki ju je Svet v okviru te strategije sprejel decembra 2022. Pozivamo k vmesnemu pregledu splošnih in posebnih ciljev, vključno z barcelonskimi cilji.

---

„VPRAŠANJE ZA ...“



## Vprašanje za ...

**V rubriki „Vprašanje za...“ ta mesec gostimo Jaroslawa Pietrasa, nekdanjega generalnega direktorja Sveta Evropske unije, ki je z nami spregovoril o vprašanju, o katerem se danes največ govori in razmišlja, in sicer o energetske krizi.**

**Jaroslaw Pietras** je trenutno gostujoči profesor v Centru za evropske študije Wilfried Martens v Bruslju in College of Europe v Bruggeju. Od leta 1990 do 2006 je bil v rodni Poljski državni sekretar na ministrstvu za finance, državni sekretar za evropske zadeve in vodja urada odbora za evropsko integracijo. Med letoma 2008 in 2020 je bil generalni direktor Sveta Evropske unije. Njegovo delo je zajemalo širok nabor področij, med drugim tudi energijo. G. Pietras, ki ima doktorat iz ekonomije z Univerze v Varšavi, je avtor številnih publikacij o EU, trajnosti in trgovinskih vprašanjih. Bil je tudi Fulbrightov štipendist in član odbora možganskega trusta Bruegel (2008–2011).



## Jaroslaw Pietras: "Energetske krize še ni konec."

**EESO Info: Jaroslaw Pietras, kako ocenjujete trenutno stanje na trgu z energijo v EU in kakšni so obeti za prihodnost?**

**Jaroslaw Pietras:** Najvišja cena plina, o kateri so se dogovorili evropski ministri za energijo, je precej nad ravno, ki jo beležimo trenutno. Odprtje trgov z energijo v prvih dneh leta 2023 ni bilo niti presenetljivo niti dramatično. Cene plina in nafte še naprej padajo, vendar počasneje. Trenutna raven cen je primerljiva s tisto, ki je bila zabeležena tik pred rusko agresijo proti Ukrajini. Poraba plina v EU se je zmanjšala za več kot 20 % brez kritičnega vpliva na potrebe za proizvodnjo in ogrevanje. Seveda so se morali potrošniki v vseh državah članicah soočiti z visokimi stroški energije, vendar niso bili izpostavljeni temperaturam pod

lediščem. Oskrba gospodinjstev s plinom ni bila prekinjena. Na začetku tega novega leta so zmogljivosti evropskih skladišč plina več kot 80-odstotno polne, kar je zelo dober rezultat v primerjavi s povprečjem prejšnjih petih zim.

Evropske države so opustile oskrbo plina iz Rusije in plin zdaj večinoma prihaja iz drugih virov. To vključuje uvoz utekočinjenega zemeljskega plina, ki je bil leta 2022 58 % večji kot leta 2021. Kot je (7. januarja 2023) zapisal dnevnik Financial Times, je bil lani uvoz utekočinjenega zemeljskega plina v EU enak 137 milijardam kubičnih metrov zemeljskega plina, kar je blizu približno 140 milijardam kubičnih metrov plina iz plinovoda, ki ga je EU v letu 2021 prejela od Rusije. To pomeni, da je EU bistveno zmanjšala svojo odvisnost od dobave energije iz Rusije.

To je dobra novica, vendar opozarjam, da energetske krize še ni konec. Takšni trendi ne bi bili mogoči, če bi bili vremenski pogoji v Evropi težji in bi bilo zaradi nizkih temperatur več ogrevanja. Poleg tega nekateri energijsko intenzivni industrijski procesi niso bili v polnem teku. Kitajska stroga politika proti COVID-19 je omejila rast in povpraševanje po energiji, s čimer se je zmanjšalo svetovno povpraševanje po energiji. Te okoliščine niso pod nadzorom Evrope in se morda ne bodo ponovile. To pomeni, da so trgi z energijo v EU še vedno ogroženi in težave se še lahko pojavijo, kar je odvisno od razvoja dogodkov.

Izjemno visoke cene plina niso enako vplivale na vse države članice EU. Ker pa je notranji trg EU že precej medsebojno povezan, so cenovni šoki prizadeli vse oblike energije in vse. Rusija je že pred invazijo vplivala na cene plina v Evropi. Takrat so se odločno izpodbijali poskusi zmanjšanja odvisnosti od ruske oskrbe. Pretres je nastal po namernih motnjah pretoka plina iz Rusije. Cena plina je sredi poletja 2022 na promptnem trgu dosegla najvišjo vrednost, in sicer več kot 350 EUR na megavatno uro. Tako visoka cena je takoj vplivala na stroške drugih virov energije, zlasti električne energije, kar je prizadelo milijone odjemalcev.

Države članice EU so si takrat močno prizadevale napolniti svoje zmogljivosti za skladiščenje plina do ravni, ki jo zahteva EU. To je bil tudi trenutek, ko so bile cene plina do sedemkrat višje kot pred vojno. Takšni stroški dolgoročno niso vzdržni, zato so evropski ministri za energijo razpravljali o ukrepih za omejitev nenadzorovanega dviga cen energije nad vzdržno raven. Evropa je s svojimi državami članicami modro skupno ukrepala in sprejela več ukrepov za stabilizacijo trgov z energijo, vključno z možnostjo omejitev cene, združevanjem nakupov, uvedbo obveznosti za skladiščenje in solidarnostno oskrbo ter še veliko drugega.

Ker se obeti za preostanek kurilne sezone ne zdijo preveč dramatični, bi morala EU zdaj začeti razmišljati o prihodnji zimi in o tem, kako bo obvladala morebitne težave v prihodnosti. Za uvoz plina je potrebna fizična infrastruktura, ki je ni mogoče spremeniti čez noč. Evropa je s plinovodi povezana le z nekaterimi izvozniki, za spremembo virov oskrbe pa so potrebni novi terminali. Za to je potreben čas, vendar je treba ukrepati hitro, s plavajočimi terminali, kot je tisti v nemškem pristanišču Wilhelmshaven.

Če povzamem, nevarnost akutnih težav zaradi oskrbe s plinom ni več tako velika. Iskanje alternativnih virov oskrbe s plinom je bilo zastavljeno na široko, pospešeno se vzpostavlja nova infrastruktura za obnovljive vire energije in resno se izvajajo ukrepi za večjo učinkovitost in prihranek energije. Vse to zmanjšuje nestanovitnost oskrbe z energijo in s tem znižuje stroške plina. Omogoča diverzifikacijo virov energije in preprečuje motnje, ki jih povzroči nenadna prekinitev dobave iz enega vira.

Trgi z energijo pa so še vedno zelo občutljivi na pretrese v dobavi. V takem primeru se lahko cena plina znatno zviša, da se povpraševanje uravnoteži z omejeno ponudbo. Zato so imeli ministri za energijo prav, ko so razpravljali in se dogovorili o zgornji meji cen plina, tudi na razmeroma visoki ravni 180 EUR na megavatno uro in na podlagi najbolj nestanovitnega promptnega trga plina TTF. Gre za varnostni ventil, ki je potreben v izrednih razmerah, vendar je veliko bolje, če se ne uporablja.

---

## UGANITE, KDO JE NAŠ GOST...



## Posebni gost

**V tej rubriki predstavljamo mnenja, misli in pripombe novinarjev in znanih osebnosti o aktualnih temah današnje Evrope. Tokrat je naša gostja ukrajinska novinarka Olena Abramovič. Ob začetku leta z našimi bralkami in bralci deli svoje upanje na boljši svet.**

**Olena Abramovič** je ukrajinska novinarka, ki živi v Bruslju. Poroča za spletni televizijski kanal Inter, ki že od ruskega napada februarja 2022 velik del Ukrajine neprekinjeno oskrbuje z najnovejšimi informacijami o vojni. Olena že od leta 2014 za ukrajinske televizijske postaje poroča o glavnih političnih dogodkih v Bruslju (kot sta vrh NATO in EU). Med Majdansko revolucijo v Ukrajini v letih 2013 in 2014 je novinarjem iz Bruslja pomagala navezovati stike s političnimi voditelji in institucijami v Kijevu. Sodelovala je tudi z nizozemsko televizijsko postajo NOS pri preiskavah v zvezi s sestrelitvijo potniškega letala MH-17, za katerega je bila odgovorna Rusija.

Poleg politike se posveča tudi socialnim temam in kot prostovoljka pomaga ukrajinskim delavcem v Belgiji v borbi za njihove pravice. Od leta 2016 v svojem domačem kraju Kovelu na severozahodu Ukrajine organizira poletno šolo – brezplačen mentorski program, ki mlade usmerja pri izbiri študijskih programov. Po poklicu je diplomirana profesorica, na univerzi Mohyla Academy v Kijevu pa je zaključila še magistrski študij novinarstva.



## Olena Abramovych: Ukrajina 2023: boriti se moramo naprej – tudi po zmagi

„Nikoli ne zamudimo priložnosti, da zamudimo priložnost,“ pravi rek, ki se je pojavil v Ukrajini v letih tik pred izbruhom vsesplošne vojne. Bil je izraz nezadovoljstva zaradi pomanjkanja temeljnih reform po revolucijah leta 2004 (oranžna revolucija) in leta 2013 (Evromajdan). Vsaka od njih je seveda prinesla nekaj sprememb, a vsaka velika bitka sproži velika pričakovanja, zato je razočaranje še toliko večje, ko se zgodi malo.

Kaj moramo torej narediti, da tokrat ne zamudimo priložnosti za spremembe?

Verodostojni odgovor na to vprašanje je po mojem ponudila naša dobitnica Nobelove nagrade za mir, **Oleksandra Matviichuk**. Oleksandra je odvetnica za človekove pravice in voditeljica civilne družbe, zato se je v svojem odločnem govoru ob prejemu nagrade seveda osredotočila na človekove pravice.

Te se morda zdijo daleč od osnovnih potreb ljudi, kot jih je opisal ruski komik **Evgenii Petrosyan** v svoji novoletni čestitki: „Če si pojedel kosilo, se okopal in živiš v toplem domu, potem imaš srečo in si se rodil v Rusiji.“ Nedavni dogodki pa so pokazali, da zatiskanje oči pred kršitvami človekovih pravic v Rusiji, kot so to počeli evropski voditelji, da bi ohranili tople domove in delujoča gospodarstva, lahko vodi v katastrofo.

„Država, ki ubija novinarje, zapira aktiviste in razganja miroljubne demonstracije, ne ogroža samo svojih državljanov,“ meni Matviichuk. „Pri političnem odločanju morajo biti človekove pravice enako pomembne kot gospodarske koristi ali varnost. Ta pristop bi moral veljati tudi v zunanji politiki.“

Čas je, da na svetu zgradimo nov sistem, ki bo človekove pravice postavil v ospredje, je prepričana Matviichuk. To ne bi smelo biti prepuščeno samo politikom – v tem procesu bi morala biti čim bolj dejavna tudi civilna družba. „Potrebujemo novo humanistično gibanje, ki bo delovalo smiselno, izobraževalo ljudi, pridobivalo podporo na terenu in angažiralo ljudi za varstvo pravic in svoboščin,“ pravi Matviichuk.

Čas je – in dober trenutek – za izvedbo vrste reform v EU in Ukrajini. Preiti moramo na bolj ekološke vire energije in ne pričakovati ponovne vzpostavitve ruske oskrbe s plinom in nafto. Poiskati moramo načine, da ustavimo dezinformacije in rusko propagando ter s pomočjo EU končno reformirati protikorupcijski sistem v Ukrajini.

Vojna poteka že več kot eno leto in treba se je usmeriti v vse te spremembe. Kot smo videli, spremembe po vojni ali revoluciji ne pridejo same in Ukrajinci se tega zdaj zelo dobro zavedajo. Tokrat ogromno pričakujejo ne le Ukrajinci, temveč tudi Evropejci. Boj za izgradnjo novega, trajnostnega in mirnega sveta po vojni je naša skupna odgovornost. Niti Ukrajinci niti Evropejci si ne morejo privoščiti, da bi priložnost spet zamudili.

**Olena Abramovych, ukrajinska televizija, bruseljska dopisnica televizijske postaje Inter**

---

## NOVICE EESO



### Vsako leto bi moralo biti evropsko leto mladih

**EESO je na decembrskem plenarnem zasedanju razpravljal o problemih, s katerimi se soočajo mladi na trgu dela. Z razpravo se je zaključilo evropsko leto mladih 2022 in napovedalo evropsko leto spretnosti 2023. EESO se je zavzel za dolgoročno strategijo za vključevanje mladih in priporočil, naj pomenijo**

**evropska leta več kot zgolj promocijske dejavnosti in naj se pripravijo jasni načrti.**

V svetu po pandemiji COVID-19 so vse bolj v ospredju spreminjajoče se potrebe trga dela, z vsemi priložnostmi in tveganji, ki jih to prinaša, je poudarila predsednica EESO **Christa Schweng**, ki je odprla razpravo. „EESO se bo v okviru evropskega leta spretnosti še naprej osredotočal na potrebe naših mladih in izzive, s katerimi se soočajo v tem hitro spreminjajočem se svetu.“

**Nicolas Schmit**, evropski komisar za delovna mesta in socialne pravice, je pojasnil svojo vizijo za Evropo: „Boljše možnosti za mlade, kar vključuje skrb za njihovo varnost in odzivanje na njihove želje po smiselnih delovnih mestih ter močnem in vključujočem družbenem življenju.“

EESO je v resoluciji, sprejeti na tem plenarnem zasedanju, pozval institucije EU in nacionalne vlade, naj okrepijo sodelovanje mladih pri odločanju in izvedejo predlagano [Oceno učinka EU z vidika mladih](#). **Katrína Leitāne**, predsednica usklajevalne skupine EESO za evropsko leto mladih, je dejala, da je treba zagotoviti

„otipljivo in dolgotrajno zapuščino evropskega leta mladih ter mladim zagotoviti, da bodo imeli besedo pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo prihodnost.“

EESO se pripravlja na leto 2023 in je pripravil [mnenje o evropskem letu spretnosti](#), v katerem je izrazil zaskrbljenost zaradi prenatrpanega programa in prednostnih nalog evropskega leta spretnosti. Poročevalka **Tatjana Babrauskienė** je dejala: „Vse dejavnosti, ki se izvajajo v okviru evropskega leta spretnosti 2023, morajo biti usmerjene v najboljši možni napredek na vseh področjih izobraževanja in usposabljanja, pri čemer morajo biti socialne in prečne spretnosti med ‚pravimi znanji in spretnostmi‘, ki jih je treba spodbujati.“

V mnenju je Komisija pozvana, naj zagotovi, da bodo lahko begunci in prosilci za azil potrjevali svoje spretnosti in kompetence v EU ter imeli možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje, da bi jim bil olajšan vstop na trg dela. „Posebno pozornost je treba nameniti našim ukrajinskim prijateljem. Želimo spodbuditi močno mlado ukrajinsko generacijo, ne pa ustvariti novo izgubljeno generacijo v Ukrajini, kot upa ruski režim,“ je zaključil **komisar Schmit**. (gb)



## Finan?ni vidik enakosti spolov je še vedno šibka to?ka politik EU

**Na decembrskem plenarnem zasedanju EESO je potekala razprava o pomenu financiranja in javnih politik na področju okrevanja za enakost spolov in ekonomsko opolnomočenje žensk v EU. Razprava je bila povezana s sprejetjem dveh mnenj, in sicer o pristopu k proračunskemu načrtovanju in naložbam, pri katerem se upošteva vidik spola, ter o tem, kako lahko države članice izboljšajo učinek neposrednih in posrednih ukrepov, ki jih predlagajo v svojih načrtih za okrevanje in odpornost, na enakost spolov.**

Enakost spolov v Evropi še zdaleč ni realnost, predvsem z vidika ekonomskega opolnomočenja ter dostopa do tveganega kapitala in financiranja. „Ne moremo si privoščiti, da pri okrevanju po pandemiji ne bi upoštevali potenciala žensk. Vključevanje vidika spola mora postati sestavni del nacionalnih načrtov za okrevanje, pa tudi makroekonomske politike in globalnega razvoja,“ je na začetku razprave dejala predsednica EESO **Christa Schweng**.

**Maria Nikolopoulou**, poročevalka za [mnenje EESO o naložbah na podlagi spola v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost](#), je povedala: „Enakost spolov ni le ženska tema, prednosti prinaša vsem. Udeležba tako žensk kot moških, pa tudi organizacij civilne družbe je ključna za opredeljevanje področij, v katera je treba usmeriti proračunska sredstva.“

**Ody Neisingh**, poročevalka za [mnenje EESO o naložbah, ki upoštevajo vidik spola](#), pa je dejala: „Finančni vidik razsežnosti spolov je še vedno šibka točka politik EU. Čeprav naložbe in priprava proračuna, ki upoštevajo vidik spola, med oblikovalci politike postajajo vse aktualnejše, pa sistematične osredotočenosti še vedno ni.“

Na koncu je **Cinzia Del Rio**, soporočevalka za mnenje o naložbah na podlagi spola, v zvezi s tovrstnimi ukrepi v okviru načrtov za okrevanje in odpornost še dodala: „Pri izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost bi bilo treba dati prednost okrepitvi neposrednih in posrednih ukrepov na področju enakosti spolov. V ta namen so potrebne usmerjene javne politike ter jasni in trajnostni naložbeni kanali s srednje- in dolgoročnim načrtovanjem virov.“ (tk)



## Živil ne bi smeli obravnavati kot finan?nega sredstva, saj se razlikujejo od ostalih tržnih dobrin

**Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je v mnenju, ki ga je sprejel 14. decembra, poudaril, da je svetovna kriza zaradi cen hrane, ki jo je še zaostрила vojna v Ukrajini, dejansko posledica bolj strukturnih in sistemskih težav na trgu osnovnih proizvodov,**

**ki povzročajo lakoto in ogrožajo preživetje ljudi.**

Krizo zaradi cen hrane, ki je posledica konfliktov, podnebnih šokov in pandemije COVID-19, še pogloblja vojna v Ukrajini, zaradi katere se zvišujejo stroški hrane, goriva in gnojil. Indeks cen hrane je leta 2022 dosegel rekordno raven zaradi vse večje neustrezne prehranske varnosti po vsem svetu.

Vendar je obseg in resnost trenutne nestanovitnosti cen mogoče le delno pojasniti s tržnimi temelji. Ena od osnovnih pomanjkljivosti je nepregledna in neurejena narava trgov z žitom.

„Moja babica je vedno govorila, da hrana ni igrača. Danes pa se veliko ljudi ne zaveda prave vrednosti hrane in se z njo igra,“ je dejal predsednik strokovne skupine EESO za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje ter poročevalec za mnenje **Peter Schmidt**. „V mnenju smo jasno pokazali, da sedanji trg osnovnih proizvodov ne prispeva k trajnostnemu razvoju, podnebnim ambicijam in pravičnemu prehodu. Ravno nasprotno, spodkopava prizadevanja za odpravo lakote ter spodbujanje pravičnih prihodkov in cen.“

EESO v mnenju opozarja, da je svetovna fizična trgovina z žitom močno koncentrirana. Štiri družbe obvladujejo približno 70-90 odstotkov svetovne trgovine z žitom. „Medtem ko naraščanje cen hrane ogroža prehransko varnost po svetu, velika trgovska podjetja ustvarjajo dobiček. To je nesprejemljivo,“ je dejal Schmidt.

EESO poziva države članice in institucije EU, naj sprejmejo potrebne ukrepe za omejitev pretiranih špekulacij z osnovnimi proizvodi, hkrati pa priznava, da trgi izvedenih finančnih instrumentov na osnovne proizvode zagotavljajo ključne storitve proizvajalcem in uporabnikom živilskih proizvodov, kot sta obvladovanje tveganja in oblikovanje cen. EESO priporoča:

- reguliranje terminskega trga za izvedene finančne instrumente na živila, ki je obstajal do konca prejšnjega stoletja;
- reguliranje blagovnih indeksov in indeksov hrane, zlasti z reguliranjem in prepovedjo blagovnih indeksnih skladov ter replikacijo prek zamenjav in produktov, s katerimi se trguje na borzi;
- odpravo financiranja živilskega sektorja, npr. z uvedbo obdavčitve izrednega dobička in davka na špekulacije z živila ter odpravo oligopolov na vseh ravneh verige mednarodne trgovine z živila;
- povečanje preglednosti trga z izboljšanjem poročanja o okoljskih in socialnih merilih ter merilih v zvezi z upravljanjem in nefinančnim razkritjem akterjev, vpletenih v špekulacije. (ks)



## EESO podpira obvezno preverjanje konkurenčnosti politik in predpisov EU

**Preverjanje konkurenčnosti bi se moralo uporabljati v okviru vseh postopkov oblikovanja politik in priprave zakonodaje, trdi EESO v novem mnenju, v katerem se zavzema tudi za evropsko „agendo za konkurenčnost“.**

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je v [poročilu](#), ki ga je sprejel na decembrskem plenarnem zasedanju, poudaril, da je treba učinke politik in predpisov EU na konkurenčnost podjetij v EU preverjati veliko bolj celovito in sistematično kot doslej.

Preverjanje konkurenčnosti bi moralo zajemati zakonodajo, fiskalne ukrepe, strategije, programe, mednarodne sporazume ter celo evropski semester. Preučiti bi bilo treba njihov učinek na podjetja, zaposlovanje, delovne pogoje in stroške izpolnjevanja obveznosti, ter ugotavljati, kako vplivajo na podjetja v različnih sektorjih, ne glede na njihovo velikost in poslovni model, in sicer kratkoročno in dolgoročno.

Evropski delež v svetovnem bruto domačem proizvodu (BDP) se že nekaj časa zmanjšuje in do leta 2050 utegne znašati manj kot 10 %. Kratkoročni obeti niso nič boljši, saj se še vedno čutijo posledice pandemije COVID-19 in vojne v Ukrajini, večajo pa se tudi inflacija, cene energije in odvisnost od uvoza iz tujine. Če temu dodamo še zeleni in digitalni prehod, postane očitno, s kako velikimi izzivi se soočajo podjetja v EU.

Kako bi dosegli, da bodo imeli konkurenčnost in podjetja večjo težo v odločanju v EU? EESO predlaga trojni pristop:

Prvič, na tehnični ravni je po mnenju EESO treba **okrepiti oceno učinka Evropske komisije**, in sicer bi preverjanje konkurenčnosti postalo obvezno in veliko obsežnejše.

„Evropska komisija že mora izvesti ocene učinka, pri katerih se upoštevajo učinki posamezne pobude na konkurenčnost,“ je dejal **Christian Ardhe**, poročevalec za to mnenje EESO, in dodal: „Vseeno pa je očitno, da so potrebne izboljšave, zlasti v zvezi z izvajanjem in izvrševanjem.“

Drugič, na politični ravni bi morala konkurenčnost dobiti pravo težo pri **oblikovanju novih pobud**, ki bi jih bilo treba oceniti glede na to, koliko prispevajo h konkurenčnosti in jo podpirajo.

Tretjič, EESO se zavzema za pripravo posebne **agende za konkurenčnost**, katere glavni dolgoročni cilj bi bila okrepitev konkurenčnosti EU.

„S tem mnenjem se resnično želimo vrniti k načinom spremljanja konkurenčnosti in upoštevati kompleksnost na tem področju,“ je dejal soporočevalec mnenja **Giuseppe Guerini**. „Konkurenčnost danes ne vpliva več na posamezna podjetja ali družbe, temveč na ekosisteme. Zato moramo uporabiti bolj kompleksen pristop k temu vprašanju.“

Mnenje je bilo pripravljeno na zaprosilo **češkega predsedstva Sveta EU**. (dm)



## [Evro-sredozemsko sodelovanje po pandemiji COVID-19: organizacije civilne družbe so ključne za nadaljevanje gospodarskih in družbenih dejavnosti](#)

**Med decembrskim plenarnim zasedanjem EESO je potekala razprava o obnovi in odpornosti evro-sredozemske regije po pandemiji COVID-19 s poudarkom na digitalni pismenosti.**

Predsednica EESO **Christa Schweng** je opozorila na ključen pomen regionalnega sodelovanja in dialoga, zlasti mrež organizacij civilne družbe, ter poudarila, da sta Unija za Sredozemlje in Evropsko-sredozemska fundacija za medkulturni dialog Anna Lindh zelo pomembni partnerici Odbora ter glavna stebra evro-sredozemskega partnerstva.

**Álvaro Albacete Perea**, namestnik generalnega sekretarja Unije za Sredozemlje, in **Josep Ferré**, izvršni direktor Fundacije Anna Lindh, sta opozorila na izreden pomen krepitve odnosov med EU in regijo južnega Sredozemlja.

Digitalizacija je ključna za gospodarski in družbeni napredek v tej regiji. V mnenju o [digitalnem prehodu v evro-sredozemski regiji](#), ki ga je pripravila Dolores **Sammot Bonnici** in je bilo sprejeto na plenarnem zasedanju, je poudarjeno, da je treba zmanjšati digitalno vrzel med posameznimi državami, med mesti in podeželjem ter med generacijami. (mp)



## [Za učinkovito komuniciranje o temeljnih pravicah in pravni državi se mora EU osredotočiti na vrednote, ki temeljijo na skupnostih, in resnične zgodbe ljudi](#)

**EESO poziva EU in države članice, naj si prizadevajo za boljše komuniciranje s splošno javnostjo o temeljnih pravicah in pravni državi. V mnenju, ki ga je sprejel decembra, predlaga, da se osredotočimo na poštenost in pravičnost, tistim, ki so na lastni koži občutili kršitve človekovih pravic, pa damo možnost, da spregovorijo.**

Pravna država in človekove pravice se lahko nekaterim zdita pretirano abstraktna, odmaknjena, žargonska in formalistična pojma. Po mnenju EESO je to resnična nevarnost, ki jo mora EU odpraviti.

**Cristian Pîrvulescu**, poročevalec za mnenje EESO [o komuniciranju o temeljnih pravicah in pravni državi](#), pojasnjuje, da „premalo komuniciranja in izobraževanja na evropski in nacionalnih ravneh o teh načelih koristi sovražnikom demokracije. Zato pozivamo k večji podpori dejavnosti za ozaveščanje civilne družbe in k večjem upoštevanju teh tem v učnih načrtih v šolah.“

Soporočevalec **José Antonio Moreno Díaz** pa opozarja, da „posamezniki ne morejo braniti svojih temeljnih pravic, če ne vejo, kaj pravzaprav pomenijo. Akterji EU, institucije, države članice in civilna družba lahko to stanje spremenijo tako, da abstraktne zasnove preoblikujejo v smiselne in praktične vsebine, s čimer bodo prispevali k nastanku skupne evropske kulture temeljnih pravic in pravne države.“

EESO v mnenju navaja, da „zaščita temeljnih pravic in pravne države brez socialne države ni mogoča. Ti pojmi so medsebojno povezani: če socialna država ne deluje več, lahko družba pravno državo dojema kot prazno zasnovo. Ta povezanost je priznana tudi v evropskem stebru socialnih pravic, ki je bistveno orodje politike za oblikovanje bolj vključujoče Unije.“

EESO poziva vse institucije EU, naj do kršitev načela pravne države v državah članicah pokažejo ničelno toleranco. Pri tem naj se še naprej opira na [opredelitev pravne države, ki jo je pripravila Evropska komisija za demokracijo skozi pravo](#) in vsebuje jasen opis ključnih načel tega pojma. (gb)



## [Azbest: EU bi morala preseči mejno vrednost, ki jo predlaga Komisija.](#)

**Tehnična mejna vrednost za izpostavljenost azbestu bi morala definitivno biti nižja, kot je Komisija predlagala v nedavni direktivi, ki ureja varstvo delavcev pred nevarnostmi izpostavljenosti azbestu pri delu, je navedel EESO v mnenju, sprejetem na decembrskem plenarnem zasedanju.**

„Socialni partnerji lahko novo mejno vrednost, ki bo veljala v skladu z direktivo, še znižajo in sprejmejo ustrezne ukrepe za nadaljnje zmanjšanje prisotnosti azbestnih vlaken na delovnem mestu“, ugotavlja EESO v mnenju [Varstvo pred izpostavljenostjo azbestu pri delu](#).

EESO zato meni, da bi morali po razumnem prehodnem obdobju za tehnično mejno vrednost določiti 0,001 vlakna na cm<sup>3</sup>.

„Pozdravljamo prizadevanja Komisije, da zmanjša pojavnost raka, in njeno posebno prizadevanje za zmanjšanje izpostavljenosti azbestu pri delu. To je dobra podlaga za dolgoročni napredek v smeri ničelne tolerance do izpostavljenosti azbestu. Vendar menimo, da mora EU iti še dlje od tega, kar je predlagala Komisija“, je dejala poročevalka za mnenje EESO **Ellen Nygren**

„Ni varne izpostavljenosti azbestu, pri kateri bi bilo mogoče popolnoma izključiti tveganje raka. Tako so delavci pri mnogih delih še vedno izpostavljeni temu smrtno nevarnemu materialu, čeprav je uporaba novega azbesta zdaj prepovedana“, je opozorila.

V skladu s podatki, ki so bili prestavljeni na nedavnem posvetovanju EESO, vsako leto umre približno 90 370 oseb zaradi raka, povezanega z azbestom, kar je dokaz, da je treba zmanjšati mejno vrednosti izpostavljenosti.

EESO je za doseg tega cilja priporočil pripravo načrta dopolnilnih ukrepov, ki bodo šli dlje od predloga Komisije. Ti vključujejo finančno podporo za podjetja in regije, ki sicer tega cilja ne bi mogle doseči. Glede na to, da mnogo ljudi sploh ne ve, da so izpostavljeni azbestu, je EESO Komisijo pozval, naj prek vseh kanalov, vključno z mediji, organizira informacijsko kampanjo za izobraževanje javnosti o azbestu in njegovih škodljivih učinkih.

Delavci, ki so izpostavljeni azbestu ali za katere obstaja sum, da so mu izpostavljeni, morajo opravljati zdravniške preglede in izvide je treba dokumentirati, da se zagotovi spremljanje njihovega zdravja skozi celotno kariero in ob vsaki zamenjavi delovnega mesta. (II)



## [Nezakonito pridobljena sredstva: nova direktiva EU bo pripomogla k boju proti organiziranemu kriminalu](#)

**EESO je na svojem decembrskem plenarnem zasedanju pozdravil predlog Komisije za direktivo o povrnitvi in odvzemu sredstev, ki jo vidi kot pomemben korak v boju proti pranju denarja in financiranju terorizma v EU. Kljub splošnemu izboljšanju razmer v nekaterih državah članicah je delež zamrznjenih ali zaplenjenih sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji, po vsej EU še vedno izredno nizek.**

Z novo direktivo naj bi se izboljšalo čezmejno sodelovanje med vsemi organi, ki sodelujejo pri odvzemu premoženjske koristi, ter se države članice EU spodbujalo k razvoju nacionalnih strategij in se od njih zahtevalo, da ustanovijo vsaj en urad za odzajem premoženjske koristi. Ta urad bi bil specializiran za sledenje in identifikacijo premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in drugega premoženja, povezanega s kaznivimi dejanji, kot je EESO navedel v [mnenju o povrnitvi in odvzemu sredstev](#), ki ga je sprejel na decembrskem plenarnem zasedanju.

„Menimo, da je predlog Komisije zelo dober, saj se odziva na potrebo po razširitvi področja uporabe mehanizmov zaplembe. Vzpostavlja tudi mehanizme čezmejnega sodelovanja za povečanje deleža odvzemov premoženjske koristi. Trenutno so ti deleži zelo nizki, saj sta bila zamrznjena le dva odstotka in zaplenjen le en odstotek sredstev, pridobljenih s kaznivimi dejanji,“ je dejal poročevalec za mnenje **Ionu-Sibian**.

Nova direktiva pomembno razširja seznam kaznivih dejanj v primerjavi z direktivo o odvzemu iz leta 2014, saj med drugim vključuje trgovino z organi, ugrabitve, kazniva dejanja zoper okolje in trgovino z ukradenimi vozili, če jih naštejemo le nekaj.

Po drugi strani, kot ugotavlja EESO, v direktivo nista izrecno vključena ne tihotapljenje migrantov ne nezakonita trgovina s tobačnimi izdelki, čeprav imata trga teh kriminalnih dejavnosti znatne letne prihodke (po ocenah znašajo 289,4 milijona EUR oziroma 8 309,3 milijona EUR). Odbor zato poziva Komisijo, naj ju doda na seznam.

EESO še poziva Komisijo, naj bo bolj ambiciozna v zvezi s ponovno uporabo odvzetih sredstev v socialne namene in naj določi minimalni delež za tako ponovno uporabo v državah članicah.

„Zelo pomembno je, da prizadete skupnosti dobijo neposredno odškodnino in imajo korist od njenega donosa. To je eno od področij, na katerem smo pričakovali napredek, vendar to še vedno stagnira. Civilno družbo je treba vključiti v upravljanje odvzetih sredstev in razpolaganje z njimi, je dejal poročevalec **Sibian**.

EESO prav tako poziva Komisijo, naj bo natančnejša pri določanju pravic žrtev do odškodnine. Po mnenju Odbora je treba pri razvrščanju upnikov dati prednost žrtvam. (II)



## Evropski akt o svobodi medijev: pomemben temelj za zaš?ito svobode medijev

**EESO je pozdravil pobude Evropske komisije na področju svobode medijev, hkrati pa opozoril, da zgolj s predlogi in pristopom nezavezujočega priporočila ne bo mogoče zagotoviti, da bi mediji v Evropi ostali svobodni in neodvisni od političnega, gospodarskega in drugega vmešavanja.**

EESO je v [mnenju](#) o evropskem aktu o svobodi medijev (predlog [uredbe](#) in [priporočilo](#)) poudaril, da sta svoboda in raznolikost medijev temeljnega pomena za pravno državo in liberalno demokracijo.

„Svoboda medijev je ogrožena. Avtoritarizem je v vzponu, tudi v Evropi. Četrta veja oblasti je požarni zid proti tem neliberalnim težnjam. Zato je krepitev svobode medijev bistvenega pomena, evropski akt o svobodi medijev pa je pomembna pobuda, ki prihaja ob ravno pravem času,“ je dejal poročevalec za mnenje **Christian Moos**.

„V več državah EU opažamo vse več političnega in gospodarskega vmešavanja, tako v javnih kot zasebnih medijih, ki so tesno povezani z oblastjo, kar je nezdržljivo z vlogo medijev kot četrte veje oblasti,“ je dejal soporočevalec **Tomasz Andrzej Wróblewski**.

EESO je v celoti podprl predloge za okrepitev in zaščito uredniške neodvisnosti novinarjev in založnikov. Posebno pozornost je namenil tudi neodvisnosti in nepristranskosti javnih medijev, pri čemer je poudaril, da so za to potrebni ustrezni in stabilni finančni viri.

Skrb zbujajoč problem, ki ga navaja mnenje, je tudi grožnja pluralnosti medijev zaradi koncentracije na trgu. Informacijski monopoli zagotovo predstavljajo grožnjo, zato je ukrepanje proti prevzemu medijev s strani medijskih mogulov in oligarhov upravičeno.

Lastništvo medijev bi moralo biti pregledno in zahteve glede preglednosti bi morale biti zavezujoče, vendar pa malim medijskim hišam ne smejo povzročiti pretiranega upravnega bremena. Skrb vzbujajoče je tudi pomanjkanje neodvisnosti nekaterih nacionalnih regulativnih organov. Organ, ki ni popolnoma neodvisen, ne bi smel sodelovati v predlaganem Evropskem odboru za medijske storitve.

EESO je poudaril, da bo imel evropski akt o svobodi medijev kot uredba neposreden učinek. Hkrati se sprašuje, ali je pristop nezavezujočega priporočila učinkovit način za doseganje njegovih ciljev.

„Za zagotavljanje svobode in raznolikosti medijev v državah članicah zgolj priporočila ne zadostujejo. Svobodne in neodvisne medije je treba obravnavati kot zavezujoče merilo pri pripravi poročila o pravni državi in sprožitvi mehanizma v državah članicah, v katerih vlade kršijo medijsko svobodo in neodvisnost,“ je še povedal **g. Moos**. (II)



## Izobraževanje bi moralo biti v središču trajnostnega razvoja

**Izobraževanje lahko pripomore k preoblikovanju družb, ki temeljijo na fosilnih gorivih, v krožne in trajnostne družbe. EESO v mnenju na lastno pobudo, sprejetem decembra, poziva k preobrazbenemu izobraževanju, ki mlade opolnomoči, da prispevajo k zelenemu prehodu.**

V središču izobraževanja za trajnostni razvoj bi morale biti humanistične vrednote z osredotočenostjo na okoljskih in socialnih posledicah človekovega vedenja. To zahteva ponovni razmislek o izobraževanju, od predšolskega do univerzitetnega in širše.

„Pri trajnostnosti ne gre le za okolje, temveč za vrsto vidikov. Vseh 17 ciljev trajnostnega razvoja ima enako težo. Izobraževanje je bistveno, saj je ključno za uresničitev vseh drugih ciljev trajnostnega razvoja,“ je povedala **Tatjana Babrauskienė**, poročevalka za mnenje EESO [Opolnomočenje mladih, da bi z izobraževanjem dosegli trajnostni razvoj](#).

V šolah bi bilo treba učiti kritično razmišljanje in premišljeno odločanje, da bi se otroci znali spoprijeti z vprašanji trajnostnega razvoja. Otroke bi bilo treba na osnovni ravni učiti o trajnostni energiji, potrošnji in proizvodnji, zmanjševanju količine zavržene hrane in sprejemanju odgovornih prehranskih odločitev.

V nedavno sprejetem [poročilu o oceni šolske sheme EU](#) so navedena še druga priporočila o tem, kako izboljšati šolski sistem v skladu z interesom trajnostnega razvoja. „Če bi izobraževanje o hrani izboljšali, tako da bi se pri pouku govorilo tudi o izvoru in vrednosti živilskih proizvodov ter bi učenci obiskovali kmetije in agroživilska podjetja, bi postal šolski sistem EU učinkovitejši in bi pripomogel k izobraževanju mladih o trajnostni zdravi prehrani,“ je dejal poročevalec **Arnold Puech d'Alissac**. EESO je tudi pozval k boljši uporabi sredstev za izobraževanje za trajnostni razvoj, kot so mehanizem za okrevanje in odpornost, Erasmus+, Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad plus.

Izobraževanje za trajnostni razvoj je trenutno v posameznih državah članicah na različnih stopnjah razvoja in ga bo treba prilagoditi lokalnim razmeram.

„Izobraževanje moramo brez oklevanja preoblikovati, da bo prihodnost držav članic trajnostna, pri tem pa je bistveno v proces vključiti mlade, učitelje in starše,“ je povedala **ga. Babrauskienė**. (ks)



## Pomorska industrija: EESO ponovno opozarja na tveganja za tehnološki sektor

**EESO je v nedavnem raziskovalnem mnenju dejal, da sektor pomorske tehnologije nujno potrebuje politike in naložbe za konkuriranje mednarodnim tekmečem. Poudarek bi moral biti na usposabljanju, financiranju in dostopu do trga.**

Če EU ne bo začela izvajati posebne industrijske strategije za pomorstvo, lahko postane še bolj odvisna od Azije pri ladjah ter opremi zanje. Številna evropska pristanišča so že delno ali v celoti v lasti kitajskih podjetij, zato je treba v trajnostni strategiji ponovno oceniti to lastniško strukturo.

„EESO meni, da je treba takoj ukrepati, da bi povečali odpornost evropskega pomorstva, ponovno postali konkurenčni na svetovni ravni, zaščitili močan položaj Evrope v zapletenem sektorju ladjedelništva ter ohranili strateško pomorsko avtonomijo Evrope,“ je dejal **Anastasis Yiapanis**, poročevalec za [mnenje EESO](#).

Ustanoviti bi bilo treba skupino strokovnjakov za pomorstvo in evropsko industrijsko zavezištvo za sektor pomorske tehnologije, da bi pripomogla k ponovni vzpostavitvi konkurenčnosti sektorja.

Navkljub mnenju EESO na lastno pobudo iz leta 2020 z naslovom [Strategija LeaderSHIP 2020 kot vizija za industrijo pomorske tehnologije](#), v katerem je bilo pozvano k večji podpori pomorskemu sektorju, EU in nacionalni organi niso oblikovali potrebnih politik.

EESO je izrazil zaskrbljenost zaradi ovir, s katerimi se srečujejo evropska podjetja, ki želijo poslovati v Aziji. Evropsko komisijo je pozval, naj si bolj prizadeva za vzpostavitev pravil svetovne trgovine, in dodal, da je treba prednostno ukrepati proti tujim subvencijam in škodljivemu oblikovanju cen plovil.

Sedanji dvostranski prostotrgovinski sporazumi bi morali biti posodobljeni, da bi pomorskim podjetjem v EU omogočali prost dostop na trg, kar mora biti vključeno tudi v prihodnje sporazume. Če bodo mednarodna pogajanja za doseg tega neuspešna, mora EU razmisliti o enostranskih ukrepih, da bi tako vplivala na svoje mednarodne konkurente.

EESO je v svojem mnenju prav tako opozoril na pomembno vlogo industrije pomorske tehnologije pri doseganju trajnostnega modrega gospodarstva.

„EESO poziva tudi k nujnim ukrepom, ki bodo spodbudili domače povpraševanje po zelenih in visokotehnoloških plovilih, vključno s programom EU za obnovo flot in naknadnim opremljanjem obstoječih plovil v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora,“ je dejal soporočevalec **Christophe Tytgat**.

Kot je pojasnil EESO, njegovi socialni partnerji in lokalni proizvajalci zaman čakajo na spodbudo, ki bi sektorju omogočila prehod na zelena plovila, alternativna goriva in tehnologije v skladu z zahtevami iz svežnja „Pripravljeni na 55“. Je pa Odbor pozdravil vzpostavitev [partnerstva na področju prevoza po vodnih poteh brez emisij](#), ki si prizadeva za ničelne emisije v ladijskem prometu.

Poleg tega je EESO pozval k večji finančni podpori za [evropski pakt za znanja in spretnosti](#) ter kampanjam, ki bodo povečale privlačnost sektorja za vse delavce, od inženirjev do varilcev in električarjev. Po mnenju Odbora so potrebni obsežni programi preusposabljanja, izpopolnjevanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da bo sektor lahko izvedel zeleni in digitalni prehod. (ks)



## [Latinska Amerika potrebuje novo družbeno pogodbo za spodbuditev gospodarskega okrevanja](#)

**Latinska Amerika potrebuje novo družbeno pogodbo, ki bo zagotovila politično odgovornost, vključevanje, socialno zaščito in kakovostno zaposlovanje. To je EESO zapisal v mnenju na lastno pobudo o družbeno-gospodarski situaciji v tem delu sveta po pandemiji COVID-19, ki je bilo sprejeto decembra. Najboljše izhodišče za to pa je svobodna in demokratično organizirana civilna družba.**

Pandemija COVID-19 je Latinsko Ameriko izredno močno prizadela. Razkrila je pomanjkljivosti politik, ki so se izvajale desetletja in so se izkazale za neučinkovite pri obvladovanju sedanjih izzivov. Ruska invazija na Ukrajino je povzročila še večji gospodarski pretres, saj je zmotila svetovne dobavne verige in prispevala k naraščajoči inflaciji.

EESO je v mnenju z naslovom [Socialno-ekonomske razmere v Latinski Ameriki po krizi zaradi COVID-19 – vloga civilne družbe v procesu okrevanja](#) zapisal, da ta regija potrebuje novo družbeno pogodbo, ki jo je mogoče doseči s horizontalnimi sporazumi med socialno-ekonomskimi skupinami, območji in generacijami.

**Josep Puxeu Rocamora**, član EESO in poročevalec za navedeno mnenje, je v zvezi z vlogo civilne družbe poudaril: „Evropa in Latinska Amerika sta zavezani demokraciji in pravni državi, kar pomeni, da je civilna družba aktivno vključena, ima vodilno vlogo pri razvoju in premagovanju kriz ter spodbuja potreben dialog za novo družbeno pogodbo.“

Evropa mora okrepiti svoje vezi z Latinsko Ameriko in se zlasti osredotočiti na socialni, zeleni in digitalni prehod. „Na vsak način si moramo bolj prizadevati za zaveznitva s podobno mislečimi partnerji v Latinski Ameriki,“ je povedal poročevalec **Puxeu Rocamora**. „Te odnose smo predolgo obravnavali kot samoumevne. Potruditi se moramo in jih okrepiti, saj se soočamo s hudo konkurenco drugih akterjev.“

Kot je še zapisal EESO, takšna zaveznitva zahtevajo polno priznanje in sodelovanje organizirane civilne družbe, organizacij za človekove pravice, sindikalnih in poslovnih organizacij ter okoljskih združenj. (at)



## Sodelovanje EESO v razpravi o prednostnih nalogah in programu švedskega predsedstva EU

**Na seji Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) 15. decembra v Stockholmu je švedski državni sekretar za evropske zadeve Christian Danielsson predstavil politično usmeritev prihodnjega švedskega predsedstva Sveta EU, ki je**

**EESO zaprosilo za mnenje o šestih ključnih temah.**

Švedska se namerava med svojim predsedovanjem Svetu Evropske unije, ki bo trajalo od januarja do junija 2023, med drugim osredotočiti na podporo Ukrajini ter zeleni prehod in konkurenčnost EU.

Predsednica EESO **Christa Schweng** je na seji predsedstva EESO, tj. njegovega usmerjevalnega organa, ki je potekala 15. novembra 2022 v Stockholmu, poudarila, da mora EU stalno sodelovati z organizacijami evropske civilne družbe, saj se bo lahko le tako uspešno spopadla z vsemi izzivi, ki so pred njo.

„Glede na slabe gospodarske obete za Evropo moramo določiti pravilne in jasne prednostne naloge,“ je dejala. „Zagotavljanje okrevanja ter podpiranje podjetij in ljudi, ki se soočajo z visoko inflacijo in zlasti z visokimi cenami energije, je bistvenega pomena za naša gospodarstva in družbe ter našo demokracijo.“

**Christian Danielsson**, švedski državni sekretar na ministrstvu za evropske zadeve, je dejal: „Prednostne naloge so nedvomno pomembne. Največja naloga predsedstva pa je predsedovanje samo. Doseči moramo namreč napredek in rezultate, ki bodo koristili državljanom, državam članicam in Evropi. V to bomo vložili ogromne napore.“

Poudaril je, da bo švedsko predsedstvo še naprej nudilo humanitarno pomoč Ukrajini ter se osredotočilo na izboljšanje uspešnosti in konkurenčnosti gospodarstva EU.

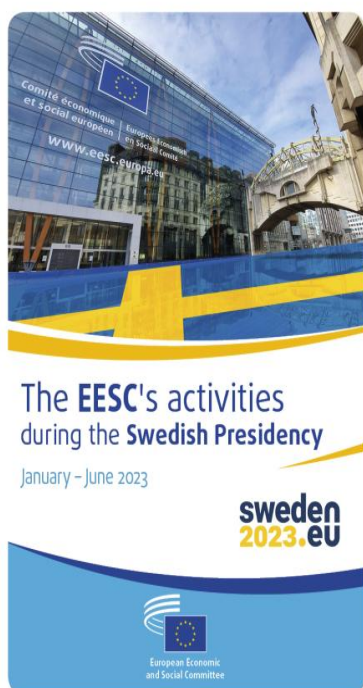
Posebno pozornost bo namenilo:

- pospešitvi podnebne prehoda;
- krepitev konkurenčnosti EU za delovna mesta prihodnosti;
- varovanju temeljnih vrednot EU;
- zagotavljanju varnosti za državljane EU in krepitev vloge EU v svetu;
- boju proti organiziranemu kriminalu.

Švedsko predsedstvo je EESO zaprosilo, naj pripravi raziskovalna mnenja, v katerih bo predstavil svoje poglede in strokovne nasvete o naslednjih temah:

- 30 let enotnega trga – kako dodatno izboljšati delovanje enotnega trga;
- pospešitev prehoda na dolgoročni trajnostni prometni sistem EU;
- vloga mladih pri zelenem prehodu;
- prednosti sodobne industrijske lesene gradnje;
- nadaljnja krepitev digitalne konkurenčnosti EU;
- razvoj kompetenc ter znanj in spretnosti pri zelenem in digitalnem prehodu.

Za več informacij lahko na našem [spletišču](#) preberete najnovejšo brošuro EESO o njegovih dejavnostih med švedskim predsedovanjem, ki je na voljo v angleščini, švedščini, francoščini in nemščini. (mp/dm)




---

NOVICE SKUPIN



## Leto 2023: čas za sprejetje agende za konkurenčnost

Pripravil Stefano Mallia, predsednik skupine delodajalcev v EESO

**Prva polovica leta 2023 je pravi čas, da se zavzamemo za sprejetje agende za konkurenčnost kot glavne prednostne naloge**

**EU.**

Leto 2022 je bilo za Evropo *annus horribilis*. Rusija je povzročila, da je na naši celini ponovno izbruhnila vojna, ter uničila vse upe in pričakovanja o trajnem miru v evropskem prostoru.

Povsem jasno je, da brez miru ne more biti blaginje. Skupina delodajalcev v celoti podpira ukrepe EU za pomoč prizadeti Ukrajini in začetek njene obnove še pred koncem vojne.

Medtem ko se še naprej trudimo pomagati Ukrajini, smo v letu 2022 nadaljevali tudi prizadevanja za okrevanje EU. Pri svojem delu v okviru Konference o prihodnosti Evrope smo odločno pozvali, naj se več pozornosti nameni konkurenčnosti in uvede dobra praksa preverjanja konkurenčnosti za izgradnjo močnejšega in odpornejšega gospodarstva. Komisija in predsedstva EU so našemu pozivu pozorno prisluhnili, tako da je zdaj v pripravi ustrezen instrument. Še pomembneje je, da se vse bolj zavedamo, da mora EU sprejeti agendo za konkurenčnost, ki v središče postavlja trajnostna in močna podjetja. Le tako lahko ustvarimo zdravo družbo, v kateri lahko poskrbimo, da bodo ljudje dobro živeli.

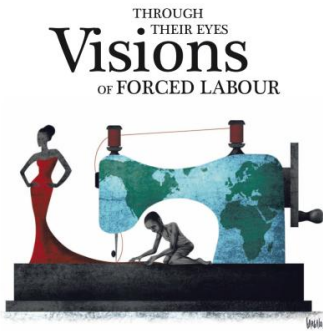
V letu 2023 nas čakajo nujni izzivi. Okrepiti moramo prizadevanja za pripravo ambiciozne in v prihodnost usmerjene agende, v kateri bodo ustrezno upošteevane potrebe in pomisleki podjetij. Glede na sedanje razmere je treba določiti več temeljnih ciljev:

- konkurenčni dostop do proizvodnih dejavnikov (energija, surovine, delovna sila, kapital in podatki);
- uresničitev celotnega potenciala enotnega trga in njegovih svoboščin z vzpostavitvijo popolnoma delujočega enotnega digitalnega trga;
- zagotovitev, da odprta zunanja trgovina, ki temelji na pravilih, postane še en steber gospodarstva EU;
- zeleni in digitalni prehod, ki ju moramo podpiramo, je treba doseči na stroškovno učinkovit način, ki spodbuja podjetništvo in inovacije.

Prva polovica leta 2023 je pravi čas, da se zavzamemo za sprejetje agende za konkurenčnost kot glavne prednostne naloge. V svetu, polnem negotovosti, smo lahko prepričani o eni stvari: brez uspešne in konkurenčne Unije je socialna blaginja naše družbe resno ogrožena.

Celoten članek je na voljo [tukaj](#). (dv/kr)

---



## Podobe prisilnega dela: razstava MOD v EESO

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

Na [razstavi Mednarodne organizacije dela \(MOD\)](#), ki je bila decembra lani na ogled v prostorih EESO, so bile razstavljene najboljše karikature iz natečaja MOD, ki prikazujejo grozljive zgodbe ljudi, ujetih v prisilno delo po vsem svetu.

Po ocenah MOD za leto 2021 se s prisilnim delom vsak dan sooča približno 27,6 milijona ljudi.

Ti ljudje so prisiljeni delati proti svoji volji, saj so izpostavljeni raznovrstnim oblikam ustrahovanja, kot so namerno neizplačevanje plač, grožnje z odpuščanjem, prisilno zadrževanje ter fizično in spolno nasilje. Seznam je zelo dolg. Pojav je zelo razširjen po vsem svetu, razmere pa so se zaradi pandemije COVID-19 še poslabšale. Med najbolj ranljivimi so otroci, ženske in delavci migranti. Po ocenah MOD ženske in dekleta predstavljajo 11,8 milijona ljudi, ki opravljajo prisilno delo, medtem ko je teh otrok več kot 3,3 milijona.

Vendar dejstva in številke ne prikazujejo celotne človeške zgodbe, zato je EESO na pobudo predsednika skupine delojemalcev **Oliverja Röpkeja** in v sodelovanju z MOD postavil na ogled to [razstavo](#). Na njej so bile zbrane [najboljše karikature z natečaja MOD](#), ki upodabljajo izkušnje ljudi, podvrženih nevrzdržnim delovnim pogojem po vsem svetu.

Takšne pobude nas vodijo k razmisleku o ukrepih, ki jih je mogoče sprejeti za odpravo teh grozot, kot je problem pomanjkanja dostojnega dela v neformalni ekonomiji, k čemur je pozvala tudi MOD. [Mnenje EESO](#), ki ga je pripravil poročevalec skupine delojemalcev **Thomas Wagnsonner**, se osredotoča na prepoved proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije. Predsednik skupine delojemalcev **Röpke** je ob odprtju razstave dejal: „Ta razstava na jasen način prikazuje trpljenje tistih, ki so žrtve prisilnega dela, hkrati pa ugotavlja, kaj je mogoče storiti, če skupaj in odločno ukrepamo. In mi ukrepamo. Zato si želimo, da bi Protokol iz leta 2014 h Konvenciji MOD o prisilnem delu ratificirale vse države članice EU!“ (mg)



## Séamus Boland ponovno izvoljen za predsednika skupine organizacij civilne družbe

Pripravila skupina organizacij civilne družbe

Člani skupine organizacij civilne družbe so 14. decembra za predsednika svoje skupine s ploskanjem znova izvolili Séamusa

**Bolanda, ki bo tako še dve leti in pol vodil skupino.**

Séamus Boland bo skupini predsedoval še eno polovico mandata, od aprila 2023 do septembra 2025. G. Boland je irski kmet in v Odboru zastopa organizacije za razvoj podeželja in skupnosti. Na čelu skupine je od oktobra 2020, član Odbora pa je od leta 2011.

Glavna prednostna naloga njegovega predsedovanja bo še naprej izkoreninjenje revščine in vloga organizacij civilne družbe v boju proti njej.

„Revščina je zaradi COVID-19, podnebnih sprememb in geopolitičnih pretresov, ki so posledica vojne v Ukrajini, razširjena kot še nikoli. Vpliva na vsa področja življenja in preprečuje izgradnjo trajnostne prihodnosti za vse,“ je povedal **Séamus Boland**. „Izkoreninjenje revščine zato ostaja glavna prednostna naloga mojega predsedovanja. Organizacije civilne družbe imajo v boju proti njej ključno vlogo. Pomagajo pri izpostavljanju lokalnih vprašanj, opredeljevanju lokalnih potreb in iskanju lokalnih rešitev. To je ključnega pomena za doseg prvega cilja trajnostnega razvoja, ki je izkoreninjenje skrajne revščine povsod po svetu.“

Séamus Boland predlaga, da se delo skupine v letu 2023 osredotoči na naslednja prednostna področja:

- odporni evropski sistemi zdravstvenega varstva in oskrbe;
- podnebne spremembe, energetska revščina in ogrožene skupine;
- znanja in spretnosti, digitalizacija in ranljive osebe;
- vloga organizacij civilne družbe pri ohranjanju in krepitvi evropske demokracije;
- opolnomočenje mladih in zaščita otrok.

Skupina organizacij civilne družbe je na svoji seji imenovala tudi kandidate za nekatere druge vodilne položaje v Odboru v drugi polovici mandatnega obdobja 2020–2025.

- **Krzysztof Pater** je bil imenovan za podpredsednika EESO, pristojnega za proračun.
- **Baiba Miltoviča**, je bila imenovana za predsednico strokovne skupine za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo (TEN).
- **Ioannis Vardakastanis** je bil imenovan za predsednika strokovne skupine za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo (ECO).
- **Panagiotis Gkofas** je bil imenovan za kvestorja.

Kandidati bodo potrjeni z glasovanjem med prenovo Odbora na polovici mandata aprila 2023.

Več o tej temi: [europa.eu/!mmX8NV](https://europa.eu/!mmX8NV) (jk)

## Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)  
Daniela Marangoni (dm)

## Avtorji prispevkov

Amalia Tsoumani (at)  
Daniela Marangoni (dm)  
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)  
Giorgia Battiato (gb)  
Jasmin Kloetzing (jk)  
Katerina Serifi (ks)  
Katharina Radler (kr)  
Laura Lui (ll)  
Luke Carroll (lc)

Marco Pezzani (mp)  
Margarita Gavanas (mg)  
Margarida Reis (mr)  
Pablo Ribera Paya (prp)  
Thomas Kersten (tk)

## Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)  
Giorgia Battiato (gb)

Technical support  
Bernhard Knoblach (bk)  
Joris Vanderlinden (jv)

## Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor  
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/  
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,  
Belgique/België  
Tel. +32 2 5469476  
E-naslov: [eescinfo@eesc.europa.eu](mailto:eescinfo@eesc.europa.eu)

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. ?Na voljo je v 23 jezikih.  
EESO info ni uradno poro?ilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske  
unije in drugih publikacijah Odbora.  
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).

01/2023